

ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО, ГОСПОДАРСЬКОГО Й ТРУДОВОГО ПРАВА

Булат Є. А.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 307.7

ПРАВОВА ОХОРОНА КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Проаналізовано стан правової охорони комп'ютерної програми як об'єкта права інтелектуальної власності на сучасному етапі. Визначено можливі шляхи щодо подальшої охорони змісту комп'ютерної програми.

Ключові слова: комп'ютерна програма, авторське право, правова охорона, алгоритм, зміст.

Постановка проблеми. Стрімке зростання науково-технологічного прогресу у всіх галузях знань на сучасному етапі вимагає визначення принципово нового підходу до правової охорони деяких об'єктів права інтелектуальної власності, серед яких провідне місце посідають комп'ютерні програми. Існування комп'ютерних програм сьогодні значно полегшило не тільки обмін необхідною інформацією, але також забезпечило можливість доступу до будь-яких знань у будь-якому місці знаходження людини.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питання визначення сутності комп'ютерної програми як об'єкта інтелектуальної власності досліджувалося такими вченими: А. П. Тітов, Е. П. Гаврилов, Ю. М. Капіца, С. С. Лосєв, А. А. Успенський, Є. А. Боровська, В. І. Кудашов, С. Л. Єрмакович та ін.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 4 Договору Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право 1996 р., комп'ютерні програми охороняються як літературні твори в розумінні статті 2 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів. Така охорона застосовується до комп'ютерних програм незалежно від способу або форми їх вираження [1]. В Україні правове регулювання комп'ютерних програм відбувається згідно з Цивільним кодексом, Законом України «Про авторське право і суміжні права», а також іншими нормативно-правовими актами.

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»,

комп'ютерна програма – це набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах) [2].

Згідно з чинним законодавством, комп'ютерні програми охороняються як літературні твори. Така охорона поширюється на комп'ютерні програми незалежно від способу чи форми їх вираження.

Але при такому правовому режимі комп'ютерної програми як об'єкта авторського права поза охороною залишається сутність, або алгоритм комп'ютерної програми, її базовий структурний елемент, що визначає ефективність роботи програми. І на сучасному етапі це є найбільш слабким місцем у авторсько-правовій охороні комп'ютерної програми, оскільки авторське право, у даному випадку, охороняє, по суті, оригінальну форму створеної комп'ютерної програми, не надаючи надійної правової охорони її змісту. Надання належної правової охорони змісту комп'ютерної програми як об'єкту права інтелектуальної власності на законодавчому рівні дозволить не тільки забезпечити права розробників комп'ютерних програм, але також захистити контент відповідних програмних продуктів від подальших порушень з боку третіх осіб.

Спроби пошуку оптимального варіанта щодо визначення правової охорони змісту комп'ютерних програм тривають не один десяток років. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки, зважаючи на високий рівень розробки численних програмних продуктів, поряд з авторсько-правовою охороною комп'ютерних програм, також існує і патентно-правова охорона. За статистичними даними, приблизно 30 тисяч патентів, виданих у різні роки Європейським патентним відомством, належать до комп'ютерних програм [3, с. 75].

Аналогічного підходу дотримується також і Японія. У численних країнах, таких як Бразилія, Угорщина, Ізраїль, Китай та інших, охорона комп'ютерних програм патентним правом стала можливою на базі існуючих судових прецедентів [3, с. 63].

Ч. 3 ст. 6 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» прямо не зазначено про патентоздатність комп'ютерних програм, що дає сподівання на певні можливості щодо часткового врегулювання цього питання нормами патентного права і в Україні [4]. Одночасно доцільно пам'ятати, що за своєю сутністю комп'ютерна програма являє собою достатньо комплексний об'єкт, який складається, принаймні, з декількох творів – аудіовізуального, мультимедійного, музичного, технологічного тощо. І саме наявність таких складових свідчить про особливу комерційну цінність і необхідність правової охорони комп'ютерної програми як об'єкта права інтелектуальної власності.

Висновки. Таким чином, слід зазначити, що питання правової охорони змісту комп'ютерної програми в Україні і досі залишається невирішеним. Досвід деяких зарубіжних країн у цій сфері свідчить про наявність поєднання

авторсько-правової і патентно-правової охорони комп'ютерної програми. І сьогодні існує нагальна необхідність удосконалення чинного законодавства щодо охорони змісту комп'ютерної програми. Це дозволить не тільки запобігти численним порушенням з боку третіх осіб щодо незаконного використання комп'ютерних програм, але також забезпечити законні права і інтереси їх розробників.

Бібліографічні посилання

1. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року та положення Бернської конвенції (1971 р.), на які містяться посилання у Договорі (Договір ВОІВ про авторське право) (1996) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_770.

2. Про авторське право і суміжні права : Закон України № 3793-ХІІ від 23.12.93. – ВВР України. – 1994. – № 13. – Ст. 65. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

3. *Боровская Е. А.* Правовая охрана компьютерных программ и баз данных / Боровская Е. А., Ермакович С. Л., Кудашов В. И. и др. – Минск, 2010.

4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України № 3769-ХІІ від 23.12.93. – ВВР України. – 1994. – № 7. – Ст. 33 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.

Булат Е. А. Правовая охрана компьютерных программ на современном этапе. Проанализировано состояние правовой охраны компьютерной программы как объекта права интеллектуальной собственности на современном этапе. Определены возможные пути дальнейшей охраны содержания компьютерной программы.

Ключевые слова: компьютерная программа, авторское право, правовая охрана, алгоритм, содержание.

Bulat Ye. A. Legal safeguard of computer programs at the present stage. Increasing of scientifically technological progress in all fields of knowledge at the present stage requires definition of the basic new approach to a right protection of some objects of intellectual property right among which the leading seat is borrowed with computer programs. Existence of computer programs today significantly has facilitated not only an exchange of the necessary information, but also has provided a possibility of access to any knowledge in any location of the person.

Computer program is a set of instructions in the form of words, figures, codes, diagrams, symbols, or in any other type, expressed in the form of, suitable for reading computer which put it in action for achievement of a definite purpose or result (this concept covers both operational system, and the applied program, expressed in initial or objective codes).

According to the current legislation, computer programs are protected as literary works. Such protection extends on computer programs irrespective of a way or forms of their expression. But, at such legal regime of the computer program as object of the copyright, outside of protection there is an essence, or algorithm of the computer program, its base structural element which defines an overall performance of the program. And at the present stage it is most weak point in copyright protection of the computer program as the copyright, in this case, protects, in effect, the original form of the created computer program, not providing a reliable right protection to its content.

Granting of an appropriate right protection to a content of the computer program as to object of intellectual property right at a legislative level will allow not only to provide the rights of developers of computer programs, but also to protect a content of appropriating software

products from the further infringements from the third parties.

As in patent legislation directly it is noted about patentability of computer programs, it gives hope for the certain possibilities concerning partial settlement of this question by norms of a patent law and in Ukraine.

At the present stage there is an indispensability of improvement of the current legislation concerning protection of a content of the computer program. It will allow not only to prevent numerous infringements from the third parties concerning illegal use of computer programs, but also to provide legitimate rights and interests of their developers.

Keywords: *computer program, copyright, legal safeguard, algorithm, content.*

Надійшла до редакції 05.06.2014

Булах С. М.

кандидат юридичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 331.108.47

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПЕРЕВЕДЕННЯ ПРАЦІВНИКА НА ІНШУ РОБОТУ»

Сформульовано авторське бачення дефініції поняття «переведення працівника». Проаналізовано роботи дослідників, які здійснювали науковий пошук у зазначеній сфері, а також узагальнено наукові здобутки, що склали основу для сучасного розуміння поняття «переведення працівника».

Ключові слова: *переведення, працівник, робоче місце, трудовий договір, істотні умови праці.*

Постановка проблеми. Перехід до ринкової економіки, розширення сфери колективно-договірного регулювання праці, проголошення принципу свободи праці зумовили цілий ряд змін, у тому числі таких, що стосуються правової регламентації трудових правовідносин. Одним із пріоритетних напрямів розвитку трудового потенціалу є раціональне використання робочої сили та здійснення заходів щодо зайнятості населення. Ефективним засобом розв'язання цих проблем є впровадження ефективного механізму переведень і переміщень працівників як найбільш дієвої форми управління трудовими ресурсами в ринкових умовах.

Однак на сьогодні ряд положень чинного законодавства про працю щодо переведень і переміщень працівників, що як спадок перейшли до України від колишнього СРСР без ґрунтовних змін, втратили свою актуальність і потребують вдосконалення. Зокрема, відсутні загальна дефініція «переведення працівників», а також загальне розуміння сутності переведення працівників на іншу роботу, що, у свою чергу, визначає *важливість і актуальність теми дослідження.*

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної про-